

Slå fornuften fra og lad instinkterne og hjertet komme til

Børn lærer bedst gennem eksemplet. Som konsekvens heraf har forældre pligt til at opforesig på en ansvarlig, moralsk og menneskekærlig måde, skriver kronikøren, som har fundet en anden vej til lykken: Vort barn sover i revnen! Inspireret af en amerikansk forfatter, som har lært om nærhed og menneskelig udvikling af en indianerstamme i Venezuela, mener hun, forældre gør sig selv og deres børn en stor tjeneste ved at frigøre sig fra gamle dogmer.

Fra tid til anden debatteres børnenes vilkår i vort samfund. Inspireret af bogen »Kontinuum-begrebet« af Jean Liedloff ønsker jeg at give mit besyv med, især med udgangspunkt i spædbarnælderens betydning for, hvordan barnet udvikler sig.

Liedloffs bog handler i meget korte træk om betydningen af tidlige såkaldte »i-favn«-erfaringer og nære livssammenhænge. Hun mener, at det moderne menneskes rastløshed, ensomhed og usikkerhed skyldes, at vi mangler tryghed og sammenhæng i tilværelsen. Vi har tabt det »kontinuum« i følelses- og erfaringsmæssig forstand, som binder livet sammen og giver sund selvfølelse. Det nødvendige kontinuum ligger i den glidende overgang fra foster-tilstand til barn, som »i-favn«-erfaringer giver. Fysisk, levende og konstant nærvær – på arm, på ryg og i favn, indtil barnet selv begynder at kravle og gå – bygger egen selvfølelse og identitet op. Det hele menneske vokser ud af nære livssammenhænge, hvor man er ønsket og elsket og ikke til besvær.

Bogen stod i skarp kontrast til, hvad jeg har fået indprentet som barn, ung og voksen. Særligt da jeg selv var gravid, læste jeg en del om børneopdragelse. Det anbefales stadig i de fleste bøger, at børn skal mades på faste tidspunkter, i seng på faste tidspunkter, sove i deres egne senge, man skal sætte grænser og være fast. Hele tiden indpodes, at man ikke skal lade det lille barn »tage magten«,

og der skal stadig være plads til forældrenes privatliv, så de kan passe og pleje deres forhold. Der skal være plads til begge forældres karriere, der skal være plads til ens fritidsinteresser, til at gå i byen alene etc. Det er selvfølgelig godt at få at vide, at man ikke helt skal glemme hele sig selv og kun være i moder- eller faderrollen, man er jo langt mere end dette. Men samtidig spekulerede jeg under graviditeten meget over, hvordan pokker man skulle få tid til at opretholde det samme liv, samtidig med at man fik endnu en ny tidskrævende rolle, uden at blive både frustreret og stresset. Hvorfor ikke give sig selv lov til at være mest Moder med stort M i en periode, og især i den første vigtige tid, hvor barnet er allermost modtageligt for indtryk, og lidt mindre karrieremager, café-gænger, elskerinde, eller hvad man hidtil har prioriteret højt. Endvidere funderede jeg over, hvorfor man overhovedet skal have børn, hvis det er så vigtigt at slå fast, at barnet ikke i særlig høj grad forstyrrer ens liv. Med andre ord: Jeg kunne ikke bruge ret meget af den kluge litteratur om børn og børneopdragelse. Da mit barn kom til verden (hun er nu knap 1½ år gammel), fandt jeg ud af, at bøgerne faktisk var temmelig ubrugelige, hvis jeg skulle følge mine instinkter. Instinkterne sagde nemlig ofte lige det modsatte af, hvad der stod i bøgerne. Lad mig give nogle få eksempler: Amningen fik jeg aldrig helt i en fast rytme. Jeg lod min datter komme til, når

hun ville. Det betød, at der nogle gange kun gik en time mellem måltiderne, og andre gange fire-fem timer. Omgivelsernes reaktion var ofte uforståede overfor, at jeg lod min datter »styrke mig«, men det føltes aldrig sådan, og jeg har i dag ikke fortrudt den måde at gøre det på.

I Jean Liedloffs bog fandt jeg støtte for, at barnet skal have den ultimative frihed til at vælge, hvornår det vil ammes. Nægtes det brystet, kan man risikere, at barnet føler sig tilsidet og uelsket.

Hvad angår hvor lang tid, man skal amme, så anbefalede de fleste mig at stoppe omkring barnets otte-måneders alder. Det er inden separationsangstfasen, hvori man ikke anbefales at stoppe, og det er inden barnet bliver for bevidst om brystet, sagde man. Yderligere eksisterer mange steder den holdning, at det er lidt ulækkert, nærmest incestuøst, at kigge på et barn på over ét år, som får bryst. Mange sagde også, at hvis jeg fortsatte med at amme, så ville hun blive alt for bundet til mig, og fremmede ville ikke kun-

ne passe hende. Autoritetstro, som jeg var, forsøgte jeg at stoppe, da mit barn var otte måneder, men det passede absolut ikke hende. (Hun fik på det tidspunkt kun bryst, når hun skulle i seng om aftenen, men det var tydeligt, at hun nød det fantastisk meget). Jeg valgte igen at lade hende bestemme, stolede mere på hendes instinkter, end på mine egne, som er inficeret af megen lærdom, og hvor jeg nogle gange tvivler på, om en impuls er oprindelig eller forvrænget. Hvordan er det så nu? Stik mod alt, hvad jeg havde læst og fået fortalt, så mistede min dat-

Mette Kold Jensen

er erhvervsjurist, stud. psyk. og mor.

ter langsomt interessen for brystet omkring ét-års alderen, og da hun var 13 måneder, gad hun ikke længere at få bryst.

Et tredje eksempel er, hvor vort barn sover. Hun sover i samme seng som hendes far og jeg – vi har en stor seng, som er 2,4 meter bred. Mange »truer« os med, at vi får hende aldrig til at sove i egen seng. Foreløbig har vi ingen interesse heri, men jeg er overbevist om, at på et tidspunkt er hun så selvstændig, at det sker uden problemer. Og så vil vi naturligvis atter nyde at have sengen for os selv. Fordelen

ved den store fælles seng er især, at det at falde i søvn er meget hyggeligt. Enten hendes far eller jeg går om aftenen op med hende, vi lægger os side om side i sengen og læser lidt i en bog. Derefter drikker hun lidt af en suttflaske, hvis hun har lyst. Hun bruger ikke sut. Så sætter hun den selv bort, lægger sig ned og slår armene om halsen på mig. Så ligger vi helt tæt, kæler lidt for hinanden, giver hinanden et kys. Hun lukker kort efter øjnene og sover. Jeg ligger en stund og nyder hendes fredfyldte ansigt, inden jeg atter går ned for at tilbringe aftenen med hendes far.

En anden årsag til, at jeg føler det så naturligt, at hun sover i vor seng er, at hvis hun vågner om natten, så er det bare at række en hånd ud til hende, snakke lidt med hende og måske give hende et lille knus, så sover hun hurtigt igen. Hun har aldrig fået lov at ligge og græde og skrigte længe om natten. Hvis jeg var lille barn og vågnede op i mørket, og lå i min lille tremmeseng, og mine forældre lod mig græde mig i savn, så jeg kunne lære, at det er en uskik at vågne og græde

om natten, så tror jeg, at jeg ville føle mig temmelig forladt, ensom og måske også decideret angst. Nogle sidder måske og tænker, at det har garanteret ødelagt vort, forældrenes, samliv at vor datter sover i samme seng som vi. Hertil kan jeg sige, at man behøver ikke nødvendigvis at elske i sengen. Foretrækker man at være i enrum, så kan det ske i stuen, på badeværelset, i naturen etc.

Jeg kunne øse af eksempler, hvor jeg har gjort det modsatte af, hvad der anbefales om børneopdragelse. Om jeg får et mere eller mindre harmonisk barn end andre, ved jeg ikke. Det kan kun tiden og uvildiges bedømmelse afgøre. Men indtil nu kan jeg i hvert fald sige, at jeg har et sundt barn, som aldrig er syg, næsten altid er glad og meget samarbejdsvillig, meget empatisk, men også meget selvstændig. Hun passes uden problemer af andre, hun går selv på eventyr, men vender også altid tilbage uden at vi behøver at løbe efter hende og råbe efter hende.

Jeg siger ikke, at den ovenfor beskrevne måde er den eneste rigtige måde at gøre tingene på. Derimod er det vigtigt at følge sine egne følelser og impulser omkring, hvad der er rigtigt og forkert. Det er vigtigere end kritikløst at bruge alle de velmenende og nogle gange gode råd, som man får af forskellige autoriteter.

Det, som er mig mest magtpåliggende at få sagt er, at gennem at være odsel med sin kærlighed til barnet, gennem at være odsel med at gøre sig selv til barnets trygge base, så tror jeg, at barnet får de optimale betingelser for at udvikle sig til et stærkt, uadvendt, socialt bevidst og givende menneske. Eksemplets magt er meget stor. Er man karrig med sin kærlighed, så tror barnet, at det er den rigtige måde at være på. Er man uegennyttig og viser kærlig omsorg for andre, så prøver barnet at kopiere denne opførsel. Dette budskab kan for nogle måske virke som en banalitet, men min erfaring er, at det for mange ikke er så selvfølgelig endda.

Vi er efter min mening desværre alt for meget børn af et Freud-inspireret samfund, hvor forældre-barn relationen mest påkæbes negativt ladede begreber som Ödipus-konflikt, moder-binding etc. Vi bør naturligvis ikke lukke øjnene for patologiske relationer, men vi bør som udgangspunkt betragte forældre-barn relationen som en mulighed for at have en uegennyttig kærlighedsfyldt relation, og hertil knytte positivt ladede begreber. Giver vi imidlertid ikke vore børn den store plads i vore liv, som de bør have, som naturlige medlemmer af familien og dermed også være naturligt med i vore gøremål, så frygter jeg det patologiske samfund. Jean Liedloff siger, at et barn har behov for at være midt i et aktivt menneskes liv. Barnets vigtigste beskæftigelse er at være vidne til, hvad de voksne foretager sig. Denne information forbereder barnet på at indtage sin plads blandt andre mennesker ved at have forstået, hvad de gør. Endvidere siger hun, at børn har behov for at se, at man mener, de er naturligt sociale mennesker med gode hensigter, der prøver at gøre det rigtige. Barnet ønsker en pålidelig reaktion fra de voksne, der kan vejlede det. Liedloff slår fast, at barnet ønsker at vide, hvad det kan gøre, og hvad det ikke kan gøre.

Kære kommende forældre: Gør jer den tjeneste at frigøre jer fra nogle af de gamle dogmer. Søg evt. inspiration i Jean Liedloffs bog, og overgiv jer så til de ultimativt gode følelser, som helt sikkert vil komme, hvis blot man slår fornuften fra og lader instinkterne og hjertet få en mere fremherskende plads. Vor medfødte sans for, hvad der er bedst for os, fortjener i denne sammenhæng en fremherskende plads, fordi intellektet ikke ved ret meget om vore virkelige behov.

Kronikforslag må være 140 linjer à 60 anslag. De sendes til: Kronikredaktionen, Berlingske Tidende, Pilestræde 34, 1147 København K.

